

ANTONIO
JANIGRO

- povodom
stogodišnjice
rođenja

WAM

Antonio Janigro rodio se na današnji dan - 21. siječnja 1918. godine, pred sto godina u Milanu i ovaj mali prikaz njegove diskografije je mali znak pažnje prema velikom glazbeniku koji je tako mnogo učinio za našu sredinu, poglavito vođenjem ansambla Zagrebačkih solista koji su pronijeli ime našeg grada muzičkim svijetom.

Antonio Janigro bio je veliki čelist i dirigent i stoga smo u ovom presjeku njegove diskografije nastojali obuhvatiti oba ta aspekta njegovog djelovanja.

Svima nama u redakcije posebno je drago što upravo tekstom posvećenom Janigru obilježavamo ulazak u dvadesetu godinu izlaženja časopisa i webzina WAM, a to je tim više primjereno što je prilog o mastru Janigru obilježilo i prvo redovito izdanje našeg časopisa. WAM

JOHANN SEBASTIAN BACH: Suite za violončelo

Antonio Janigro

Westminster XWN 18073, 18349-50

Odrasti na Janigrovom Bachu bilo je najbolje što je mladom violončelistu u to vrijeme moglo pomoći da oblikuje dobar ukus. Kod izvedbe velikog majstora nećemo doduše čuti onu stilski karakterističnu laganu i malo plesniju artikulaciju. U to su se vrijeme, naime, pri izvođenju barokne glazbe primjenjivala uglavnom sporija tempa, pogotovo u sarabandama koje su znale zvučati poput elegija; također, mnogo više su se upotrebljavali legato potezi koji se danas doimaju pomalo „nauljeno“. Ni Janigro, kao ni većina njegovih suvremenika, ne upotrebljava *scordatura* u „Petoj suiti“, pa izostaje karakteristični timbar snižene žice A, a akordički slog se često mora prilagođavati mogućnostima standardno ugođenog instrumenta. Bez obzira na sve to, njegova izvedba emanira umjetničkim poštenjem i aristokratskim dostojanstvom - taj Janigrov „*trade mark*“ sveprisutan je i kod njegovog Bacha. Plastičnost linearne polifonije je uzorna, vođenje glasova savršeno jasno, arhitektonika djela savršeno pregledna. O bespriekornoj intonaciji i prekrasnom kultiviranom tonu nije potrebno ni govoriti. Lakoća i virtuoznost posebno se očituju u „Šestoj suiti“ gdje su violončelisti što sviraju na modernim instrumentima prikraćeni za diskantnu žicu E (suite je napisana za violončelo s pet žica) što predstavlja poseban izazov.

Ni današnjem slušatelju ne preostaje drugo nego da osjeća divljenje i veliko poštovanje prema Janigrovoj svirci, a da razmišljanja o stilskoj ortodoksnosti potisne u drugi plan, tim više ako se prisjetimo da su snimke nastale sredinom 1950.-ih godina. Svako vrijeme nosi svoj način interpretiranja, no ono što je bitno, je Janigrovo nesumnjivo pripadanje u krug onih rijetkih i velikih umjetnika koji su u svom vremenu na najbolji način znali približiti Bacha publici, i to mnogo prije nego se pojavio „*period informed*“ trend izvođenja glazbe.

Valter Dešpalj

JOSEPH HAYDN: Simfonije br. 44. - 49.

Simfonijski orkestr Radio Zagreba, Antonio Janigro

Vanguard/Sony SVC 5/6

„Sturm und Drang“ simfonije br. 44.-49. u izvedbi Simfonijskog orkestra Radio Zagreba pod vodstvom maestra Antonija Janigra pravo su čudo majstorske izvedbe i snimke, a pogotovo kada se uzme u obzir kako (i koliko) se Haydn izvodio u to doba. Izvedbe su snimljene u kolovozu 1963. godine u Zagrebu za prestižnu ediciju Vanguard Classics pod nazivom „Historical Anthology“, koja je tada sustavno snimala sva najvažnija djela zapadne glazbe, držeći se dva načela: neprijeporne muzikološke vrijednosti djela i izvrsnosti same izvedbe. Koristili su se originalni notni zapisi i autentični instrumenti kad je to bilo moguće. I zaista, i izvedba i

snimka su izvrsne, pa se često sa sjetom pitam nije li referentna izvedba svih Haydnovih simfonija mogla biti snimljena 10-tak godina ranije nego što se to zaista dogodilo - Doratijeva snimka svih Haydnovih simfonija za DECCA-u, i to u našem i Janigrovom Zagrebu.

Ivan Supek

JOSEPH HAYDN: Die Sieben Letzten Worte

I Solisti di Zagreb, Antonio Janigro

Vanguard Classic 08 5024 71

Najsvetija, a nekima kao meni i najdraža, simfonija Josepha Haydna koja je u svojoj duhovnoj dimenziji prepoznata tek u XX. stoljeću, kako po iznimnim interpretacijama tako i po odvažnim autorskim pokušajima Sofije Gubaiduline, na primjer. Ova je snimka upravo jedan od takvih velikih revitalizatora „Sedam posljednjih riječi“, i to iz 1964. godine, dakle iz vremena kad su podijima carevali razni Solisti i Virtuosi, pa je i formula I Solisti di Zagreb ciljala na tu praksu, posve opravdano, tim više što je na čelu Solista tada bio Antonio Janigro, dakle govorimo o njihovom zlatnom dobu. Takva je i ova snimka. Ona očarava na prvi pogled, na prvo slušanje. Mada pomalo suha, u njoj ne treba tražiti dramu svakog od sedam pojedinih elegantnih stavaka jer Janigro je ovdje sa Solistima pokušao nemoguće: dobiti Beethovenov orkestar, što mu u kasnijim stavicima *Lento alla breve* i osobito *Largo* u Es-duru nevjerojatno lako polazi za rukom. Ima

tu i velike, mediteranske geste jednog Fasana ili topline bolne kantilene kad se Bacha pothvati Barenboim, ali iznad svega lebdi mozartovski stilska ujednačenost iza koje stoji vjernost notnom zapisu, što kao rezultat nudi uzbudljiv uvid u boju, doduše komornog orkestra, ali snage i gustoće kakvu ćemo čuti tek u „Sedmoj simfoniji“ Ludwiga van Beethovena ili „Osmoj“ Franza Schuberta. Kako to da je Haydn, umjesto na sakralno, komorno muziciranje, ovih sedam golgotških tonskih slika oslonio na orkestralni, simfonijski zvuk. Srodno mu je, doduše, bilo proširenje i razrada svega što je bilo u vezi s ovim glazbenim tijelom, ali ni u jednoj od svojih stotinjak simfonija, Haydn ne postiže takvu ozbiljnost i polifonu stabilnost. Pisane 1801. godine, dakle osam godina pred smrt, ovo je zrelo djelo, ako ne i *summa operi* izumitelja klasične simfonije, svakako zbir najzahtjevnijih glazbenih ugođaja za katedralnu službu u Cadizu na Veliki petak. Stoga možda Haydnu nije bilo toliko stalo do uživanja u značenje svake pojedine izreke koliko do duhovnog artikuliranja riječi koje izgovara sam Bog u tako sudbonosnom trenutku za cijelo čovječanstvo, pa je tako i uposlio sve što je mogao, tj. cijelu paletu orkestra koji mu je tada, kao i viziji u neposrednoj budućnosti, mogao biti na raspolaganju. Pandan „Stvaranju svijeta“, ovo novozavjetno duhovno hodočašće Janigro je u potpunosti predao sviračima i nije pogriješio. Solisti ovdje doista zvuče poput simfoničara, i to onih najboljih, bečkih.

Đurđa Otržan

RICHARD STRAUSS: Don Quixote

Antonio Janigro, Chicago Symphony, Fritz Reiner

RCA Living Stereo 704604

Ova izvedba Strausovog „Don Quixote“ snimljena je 1959. godine u razdoblju željezne vladavine Fritza Reinera „svojim“ Čikaškim orkestrom. Snimao je za tada za RCA Victor i to njihovu Living Stereo ediciju koja je tada dala neke od ponajboljih audiosnimki uopće, a posebno treba izdvojiti baš njegove izvedbe djela Richarda Starussa. Ova izvedba „Don Quixote“ je nadasve uspjela jer je spojila dva umjetnika sličnih nazora - perfekcionista koji ne trpe prigovora kada je u pitanju izvrsnost glazbene izvedbe u nadasve izvrsnoj snimci. No koji istovremeno dokazuju da i kada su izvođači disciplinirani i podređeni notnom tekstu itekako mogu dati veliku i nadahnutu izvedbu. Preporuka za svakog diskofila.

Ivan Supek

ANTONIO VIVALDI: Le quattro stagioni

Jan Tomasow violina, Zagrebački solisti, Antonio Janigro

Vanguard LP HM 15SD

Recenzirati objektivno ovu LP ploču, meni je gotovo nemoguće jer uz nju je nataloženo odveć uspomena i sjećanja. No ipak, pokušat ću vam

Atlanik

prenijeti koliko ta izvedba meni osobno znači, a možda će i vama. (Ovu snimku sada možete naći na dvostrukom CD-u Vanguard 1188 na kome se nalazi izbor i nekih drugih Vivaldijevih koncerata.)

Susreo sam se s tom snimkom davno, pred gotovo četrdeset godina, i „naš“ Antonio otkrio mi je pravu vrijednost djela drugog velikog Antonija, svog slavnog imenjaka, čija „Godišnja doba“ zbog onovremenih „velikih“ i prevelikih izvedbi više nisam mogao ni slušati, a kamoli u njima uživati. Koje li promjene - prozor u novi svijet, glazba je brza, precizna i životna, intonacija ispravna, kontinuo primjeren, a violina prekrasnog zvuka u ispravnom suodnosu sa Zagrepčancima. Solist Jan Tomasow sigurnog i lijepog tona savršeno se srodio s našim Solistima, a cijelu izvedbu prožima duh Janigrova perfekcionizma, koji ne zasjenjuje glazbu i njezinu dušu. Dugo je to bila jedina izvedba koju sam slušao i tek u osvit novog milenija neki novi dečki i cure, što sviraju autentične instrumente, ponudili su mi podjednake užitke i uvide u glazbu Antonija Vivaldija, pa, na moju radost, Janigrova izvedba nije više jedini mogući izbor za mene. To ujedno,

po mojoj osobnoj prosudbi, pokazuje koliko je izvedba Janigra sa Zagrebačkim solistima bila ispred svoga vremena, a da ne griješim, potvrđuje, kako sam to nedavno doznao, izjava Igora Stravinskog da je upravo to najljepša izvedba „Četiri godišnja doba“ koju je on ikada čuo. Ne čudi to odveć, ta njemu se, naravno, morala svidjeti ta „ogoljelost“ i preciznost Janigrove interpretacije.

Mnogo kasnije otkrio sam i odličnost snimke. U to doba Zagrebački solisti snimali su za Vanguard uglavnom u Beču, i to na raznim lokacijama, a ova izvedba je snimljena 1957. godine u Rotenturmstrassaali. Producent Seymour Solomon, ujedno i glavni producent čitave edicije, za svako je snimanje Zagrebačkih solista osobno dolazio iz SAD-a dok je za samu organizaciju bila zadužena Vanguardova ekspozitura u Beču „Amadeo“. (Za mnoge od tih uvida moram se zahvaliti jednom od osnivača Zagrebačkih solista, gospodinu Stjepanu Aranjošu.) Janigro nije bio perfekcionista samo u pogledu glazbe, često i vrlo nemilosrdan, nego i glede zvuka, pa je vrlo izravno i intenzivno sudjelovao kod obrade glazbenog materijala, što je u ono doba bilo prilično neuobičajeno. Sva ta pažnja, i to svih sudionika ovoga projekta, ogleda se i u snimci, pa izvedbu prati prozirna snimka, primjerene prostornosti i ekstenzije, sa samo ponekad prisutnom „zgušnjavanjem“ visokih tonova u glasnim dionicama.

Ivan Supek